

ŞAVŞAT EVLERİ

Prof. Dr. Necdet Altun

Giderek daha da değerli hale gelen doğa ve kültür, turizm olgusunun temel taşları. Turizm, dünyada ekonominin en önemli sektörlerinden biri. Doğal ve kültürel zenginliğin ikisine birden sahip nadir ülkelerden biri olan ülkemizde turizm hızla geliyor. Başlangıçta, deniz ve ören yerlerinde yoğunlaşan turizm hareketi son zamanlarda şekil değiştiriyor. Alternatif turizm kavramı içinde çeşitlilik artıyor. Doğa turizmi, doğal hayatı yaşama, kırsal yaşam ve ekoturizm bunlardan bazıları. Şehirden, kalabalıktan, kirlilikten bıkan insanlar artık tatil için doğayı ve doğal yaşamı seçiyor. Betondan, trafikten ve gürültüden uzaklaşmak istiyor. Doğasıyla, çevresiyle, evleri ve kültürü ile bozulmamış kırsal yaşama kısa bir süre olsa da dahil olmak onları mutlu ediyor.

Son yıllarda Karadeniz Bölgesinde giderek yayla turizmi adı altında artan turizm hareketi, Artvin ama özellikle Şavşat için bir umut kapısı olarak beliriyor. Bu hareketten Şavşat'ın hak ettiği payı alması için öncelikle doğal ve kültürel zenginliklerimizin korunması gerekiyor. Tanıtım, ulaşım, konaklama gibi teknik konular bundan sonra geliyor.

Şavşat olarak kültürel varlıklarımızın başında Şavşat Evleri geliyor. Ülkemizde başka yerlerde örneği yok. İsviçre Alplerinde benzerleri var. Atalarımızın bize bıraktıkları en güzel ve anlamlı miras. Altı kütük, üstü el hızarı ile biçilmiş ağaçlardan yapılmış, iki ya da üç katlı, arkası kesme taş bacalı, üç tarafı ayvanlı, bazen köşklü. Tek bir çivi kullanılmadan tamamen geçme ağaçlardan yapılmış. Kapı ve pencerelerdeki demir aksamı ve ağaç işçiliği ile gerçek bir sanat eseri. Ağacı ve demiri işleyen, aletli tarım yapan, tarımla sanatı bileştiren bir neslin geliştirdiği bir kültürün eseri evler zamana meydan okuyor. Atalarımızla bizi buluşturuyor. Geçmişle gelecek arasında bize bir köprü kuruyor. Bize kişilik veriyor. Bir yere, bir nesle, bir kültüre ait olduğumuzu anlatıyor.

Bu gün benzerini yapmak olanaklı değil. Bu kadar çok ve düzgün kütük ağaç ve kereste bulmak imkansız. Astronomik rakamlar ödeyip bulsanız bile yapacak ustası yok. Aslında maddi değerini tartışmanın anlamı da yok. Gerçek bir kültür mirası. Atalarımızın gelecek nesillere devretmemiz için bize bıraktıkları bir emanet.

İşte sorun burada başlıyor. Biz bu emanete sahip ıkıyoruz. Günün şartlarına uymadığı için skyoruz, yerine sıradan, zevksiz, soğuk ve duygusuz betondan evler yapıyoruz. Ağacını ise üç kuruş için satıyoruz, ya da doğrama yapıyoruz. Oysa yeni bir ev yapmak için harcanan para ile belki de baba ocağı evlerimizi dış görünüşünü bozmadan restore etmek, günün ihtiyaçlarına göre düzenlemek ya da pansiyon haline getirip ekonomik açıdan kazanca dönüştürmek mümkün.

O güzel doğamıza bütünleşmiş, onunla barışık, adeta onun bir parçası haline gelmiş evlerimizin yerine betondan evler yaparak atalarımızın torunlarına bıraktıkları, bizim o torunlardan dn aldığımız bu emanete ihanet ediyoruz. Baba ocaklarımızı kendi ellerimizle sndryoruz.

şavşat evleri eşsiz gzelliikteki doğa ile beraber sahip olduğumuz en değerli kültür varlığımız. Aynen Efes, Side, Perge, Ayasofya gibi, Süleymaniye gibi. Ya da Kapadokya gibi. Safranbolu'ya gidip, korunup restore edilen evleri, ya da istanbul'da eski konakları hayranlıkla seyrediyoruz. şavşat evleri'de bu ilgiyi hak ediyor.

şavşat'ın ekonomik geleceği turizmden geçiyor. Bölgemiz sadece yerli değil son zamanlarda giderek artan bir şekilde yabancı turistlerin de ilgisini çekiyor. Çevreye vermiş olduğu zarar nedeniyle haklı olarak eleştirsek de Karadeniz otoyolu yöremize ulaşım sorununu büyük ölçüde çözüyor. şavşat, Kars'a iki saat, Batum'a üç saat uzaklıkta. Her iki havaalanını kullanarak, bölgeye havayolu ile ulaşmak da mümkün. Bu önümüzdeki dönemde bölge için turizm patlaması anlamına geliyor. Geriye konaklama sorunu kalıyor. Bunun için büyük oteller yapmak gerekmiyor, tatil için bölgeyi seçen turist zaten bunu istemiyor, doğayla iç içe, doğalı yaşayarak, yre kültürünü tanıyarak tatil yapmak istiyor. Başka bir yerde kalma olanağı bulamayacağı, babadan kalma evlerimizde kalmak istiyor.

Bana göre Şavşat'ın konaklama sorunu bulunmuyor. Şavşat evleri küçük düzenlemeler ile pansiyon haline getirilebilir ve yüzlerce yatak kapasitesi yaratılabilir. Bu şekilde bölgenin ekonomik kaderi de değişir. Yüksek tahsilli ama işsiz gençlerimize de iş olanakları yaratılmış olur. Atalarımız da miraslarının yerine ulaştığını görüp kabirlerinde rahat uyurlar.

Biraz daha duyarlı olup, kültür mirasımıza sahip çıkalım, onu gerçek sahiplerine çocuklarımıza teslim edelim. Biz baba ocağımıza sahip çıkalım ki, çocuklarımız da bizim ocağımıza sahip çıksınlar, böylece baba ocağımız hiç sönmesin.

Bilgi notu: Şavşat İlçesi Artvin İlimize bağlı. Çoruh Nehrinin doğusunda yükselen Karçal Dağı ile Yalnızçam Dağları arasındaki engebeli ve bölgede yer alıyor. Toprakların büyük bir kısmını orman ve yaylalar oluşturuyor. Tarıma uygun arazi oldukça sınırlı.

Not: Bu yazı Mega Plus Dergisinin Aralık 2013 sayısında yayınlanmıştır.